

भा. कृ. अनु. प.- केंद्रीय कपास अनुसंधान संस्थान, नागपुर

ICAR-Central Institute for Cotton Research, Nagpur

An ISO 9001:2015 Certified Organisation

**कापूस हंगाम २०२४ - २५ साप्ताहिक:
९ वा पीक सल्ला ६ ते १२ ऑगस्ट २०२४**

MAHARASHTRA		Actual Rainfall in last week(mm)					Predicted Rainfall in next week (mm)				
		August					August				
		02	03	04	05	06	08	09	10	11	12
	धुळे	0	0	0	0	0					
	नंदुरबार	2.5	17	30	58	0					
	जळगाव	5	18	36	34	2	10	25	29	12	9
	अहमदनगर	0.9	0.3	0	0	0	10	13	35	14	10
	औरंगाबाद	12.5	4.9	7	3.3	0	9	18	22	9	8
	जालना	0.5	0	0.5	0.5	0	9	24	14	10	9
	बीड	9	2	0	0	0	11	16	10	9	6
	नांदेड	23.4	2.8	4.2	2	0	28	25	16	10	12
	परभणी	9.2	0.2	1.7	0.2	0	11	25	10	7	10
	हिंगोली	0	0	0	0	0	12	23	20	7	10
	बुलढाणा	2	4	10	1	10	16	20	19	16.2	17.2
	अकोला	4.6	4.3	28.5	5.7	0.1	18	21	12	11.3	15.6
	वाशीम	21	2	4	0	0	15	24	16	14.5	14.2
	अमरावती	8.8	19	12.4	7.8	0.4	17	18	15	12.4	12.1
	यवतमाळ	12.5	11	3.2	8.2	1	16	16	14	15.2	15.1
	वर्धा	12	17	8.8	6.8	0	16	19	12	16.5	13.2
नागपूर	3.8	7.2	3	12.5	2.5	15	20	16	18.5	17.2	
चंद्रपूर	12	32	2.4	0	0	30	21	21	25.6	14.2	
पावसाचे प्रमाण आणि रंग कोड		0.1 to 2.4 मिमी		2.5 to 15.5 मिमी		15.6 to 64.4 मिमी		64.5 to 115.5 मिमी		115.6 to 204.4 मिमी	
पावसाची श्रेणी		खूप हलका पाऊस		तुरळक पाऊस		मध्यम स्वरूपाचा पाऊस		मुसळधार पाऊस		अति मुसळधार पाऊस	

पीक परिस्थिती:

अकोला येथे, पीक ३६ ते ३८ दिवसांचे असून शाखीय वाढ अवस्थेत आहे. अहवाल कालावधीत हलका ते मध्यम पाऊस पडला ज्यामध्ये हवामान ढगाळ आणि पावसाळी होते. डवरणे, तण काढणे, तणनाशक फवारणी आणि खतांची टॉप ड्रेसिंग करणे यासारख्या आंतरमशागतीचे कामे पूर्ण झालेली आहेत. काही गवताळ तण विशेषतः सायपेरस रोटंडस कपाशीच्या शेतात ठळकपणे आढळतात आणि काही रुंद पानांचे तण ठिपक्यांमध्ये आढळतात. सर्वसाधारणपणे, उशिरा पेरलेल्या कपाशीवर तणांचा प्रादुर्भाव जास्त दिसतो. सतत पडणाऱ्या पावसामुळे तणांचा प्रादुर्भाव जास्त होतो आणि कपाशीच्या शेतात आंतरमशागतीची कार्यवाही होत नसल्यामुळे मावा आणि तुडतुडे सारख्या शोषक किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येतो. आतापर्यंत रोगाचा प्रादुर्भाव झालेला नाही.

नांदेड येथे पीक ४२ ते ६२ दिवसांचे असून शाखीय वाढ ते पाती येण्याच्या अवस्थेत आहे. डिजिटेरिया स्पिसीज., इचिनोक्लोआ कृसगल्ली स्पिसीज, सिटरिया स्पिसीज यांसारखे तण गवत, आणि रुंद-पानांचे आर्मॅन्थस, प्रोटुलाका, चेनोपोडियम, कॉन्व्हॉल्वुलस एसपी, पार्थेनियम, फिलान्थस निरुरी, ट्रायन्थेमा मोनोगायना आणि सेजेस सारख्या सायनाडॉन आणि सायपरस यांसारख्या तणांचा शेतात प्रादुर्भाव दिसून आला आहे. आंतरमशागतीचे कार्ये जसे की, तण काढणे, खतांचा वापर आणि वनस्पती संरक्षण फवारणी घेण्यात आली. तुडतुडे आणि मावांचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी खाली आढळून आला. फ्युसेरियम विल्ट आणि पॅरा विल्ट रोग काही पॅचमध्ये आढळले.

राहुरी येथे पीक ४२ ते ६५ दिवसांचे असून शाखीय वाढ ते फुले येण्याच्या अवस्थेत आहे. आंतरमशागतीचे कार्ये, तण काढणे आणि डवरण ईत्यादी कामे सुरू आहे. तणांचा शेतात प्रादुर्भाव दिसून आला आहे. फुलकिड्यांचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी वर आढळला असून इतर रसशोषक किडींचा प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळी खाली आढळून आला आहे. बोंडअळी व रोगांचा प्रादुर्भाव नाही.

पीक सल्ला:

अकोला येथे, ज्या भागात अतिवृष्टी झाली आहे त्या भागातील शेतातील अतिरिक्त पाणी काढून टाकण्याचा सल्ला शेतकऱ्यांना देण्यात आला आहे. ओलसर जमिनीच्या स्थितीत जेथे हाताने खुरपणी करणे शक्य नाही तेथे क्विझालोफॉप इथाइल ५% ईसी @ ४०० मिली / एकर पाणी जर शेतात गवताळ तणांचा प्रादुर्भाव झाला असेल किंवा पायरिथिओबॅक सोडियम १०% ईसी @ ३०० मिली/एकर रुंद पाने असलेले तण किंवा पायरिथिओबॅक सोडियम ६% क्विझालोफॉप इथाइल ४% ईसी @ ४००-५०० मिली / एकर दोन्ही गवताळ आणि रुंद-पानांचे तण नियंत्रित करण्यासाठी तणनाशकांचा वापर करावा. कपाशीमध्ये डवरण आणि तण काढणे यासारख्या आंतरसांस्कृतिक क्रिया कराव्या. बागायती संकरित कापसासाठी ४० किलो नायट्रोजन (९० किलो युरिया प्रति हेक्टर) आणि पावसावर आधारित संकरित/ हिरसुटम कापसासाठी ४५ किलो नत्र (९७.६५ किलो नत्र प्रति हेक्टर) रासायनिक खताचा टॉप ड्रेसिंग डोस म्हणून प्रथम विभाजन करावा. कापसाच्या फुलोऱ्याच्या अवस्थेत २% युरियाची पहिली फवारणी ४५ डीएस करावी. कपाशीमध्ये पॅरा विलिटिंगची काही लक्षणे दिसून आलेली आहे. कॉपर ऑक्सिक्लोराईड २५ ग्रॅम + १०० ग्रॅम नत्र १० लिटर पाण्यात मिसळून प्रभावित झाडांच्या मुळाशी द्यावे.

नांदेड येथे, शेतातील अतिरिक्त पाणी काढून टाकण्याचा सल्ला शेतकऱ्यांना देण्यात आला आहे. पावसावर अवलंबून असलेल्या शेतीसाठी पेरणीच्या वेळी न दिल्यास खतांचा बेसल डोस @ एनपीके ४८:६०:६० किलो/हेक्टर तर सिंचन पिकासाठी एनपीके @ २४:७५:७५ किलो/हेक्टर द्यावा. कापूस पेरणीच्या वेळी न दिल्यास ओलिताच्या स्थितीत टॉप ड्रेसिंग @ ६० एन किलो/हेक्टर ३० डीएस वर तर पावसावर अवलंबून असलेल्या पिकाला @ ३६ एन किलो/हेक्टर वर टॉप ड्रेसिंग द्यावी. तणांचा प्रादुर्भाव कमी करण्यासाठी आंतरमशागतीचे कार्य करावे. उगवल्यानंतर तण २-४ पानांच्या अवस्थेत असताना मजुरांच्या कमतरतेच्या परिस्थितीत पीक तणमुक्त ठेवण्यासाठी तणनाशक, पायरिथिओबॅक सोडियम ६% क्विझालोफॉप इथाइल ४% @ १.१५ लिटर/ हेक्टर पाण्यात फवारणी करावी. मजुरांची उपलब्धता आणि शेताची स्थिती लक्षात घेऊन खुरपणी करावी. रस शोषक जसे की मावा कीटकांचे व्यवस्थापन करण्यासाठी एनएसकेई ५% + नीम ऑइल ५ मिली/लिटर किंवा कडुनिंब तेलावर आधारित फॉर्म्युलेशन (३०० किंवा १५०० पीपीएम) ५ मिली/लिटर + १.० ग्रॅम कपडे धुण्याचे डिटर्जंट इमल्शन मिसळून ५० डीएस वर फवारणी करावी. जेव्हा पीक ६० दिवसांचे असतांना, तुडतुड्यांची आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यावर व्यवस्थापन करण्यासाठी फ्लॉनिकॅमिड @ ५०% डबल्यू जी ८० ग्रॅम /एकर किंवा टॉल्फेनपायरोड १५ % ईसी @ ४०० मिली/ एकर फवारणी करावी. ट्रायकोडर्मा विरिडे १% डबल्यू पी @ ५० ग्रॅम /१० लिटर किंवा कार्बेन्डाझिम ५०% डबल्यू पी @ २० ग्रॅम/१० लिटर फ्युसेरियम विल्टची लक्षणे दिसताच आणि कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५०% डबल्यू पी @ २५ ग्रॅम नत्र २००ग्रॅम/१० लिटर पाण्यात पॅराविल्टची लक्षणे दिसताच पाण्यात भिजवून झाडांच्या मुळाशी द्यावी.

राहुरी येथे, शेतकऱ्यांना आंतरमशागतीचे कामे करण्याचा सल्ला दिला आहे. शेतकऱ्यांनी ८ ते १०/एकर प्रमाणे पिवळे चिकट सापळे बसवावे. रसशोषक किडींचे व्यवस्थापन आणि गुलाबी बोंडअळीने अंडी घालणे टाळण्यासाठी म्हणून एनएसकेई ५%+ नीम ऑइल ५ मिली/लिटर किंवा कडुनिंब तेलावर आधारित फॉर्म्युलेशन (३०० किंवा १५०० पीपीएम) ५ मिली/लिटर + १.० ग्रॅम कपडे धुण्याचे डिटर्जंट इमल्शन मिसळून फवारणी करावी. रस शोषक किडींनी आर्थिक नुकसान पातळी ओलांडल्यास फ्लॉनिकॅमिड ५० डबल्यू जी ८० ग्रॅम/ एकर किंवा बुप्रोफेझिन २५ एस सी ४०० मिली/ एकर किंवा डायफेन्थुरॉन ५० डबल्यू पी २४० ग्रॅम/ एकर लिटर पाण्यात एकदा कीटकनाशकची फवारणी करावी. गुलाबी बोंडअळीच्या पतंगाच्या क्रियेवर लक्ष ठेवण्यासाठी कामगंध सापळे @ २ प्रति एकर लावावे. वैधतेनुसार लूर बदला.

Post-season and pre-sowing package of practices

1. Clean up fields of residual stalks and partially opened bolls from previous crop season. Do not stack the uprooted cotton stalks on field bunds. At the end of crop season, the pink bollworm larvae of last generation enter the hibernation in crop residues like infested bolls, stalks or in soil. Therefore, such infested residues should be promptly destroyed in order to break the life cycle of pink bollworm. Residue destruction will also help to reduce the inoculums and infection of new season's cotton crop by diseases like bacterial leaf blight, root rot and fungal leaf spots.
2. Install at least 10 pheromone traps each at 20 m distance in the premises of market yards and ginning mills to trap post season moths or suicidal emergence if any. Change the lures in pheromone traps timely. Also kill the larvae that come out of damaged seeds. This will help to check the spread of infestation of pink bollworm from ginning or market yard premises to nearby fields.

3. Avoid pre-monsoon sowing of cotton crop. Early sown crop bears the reproductive structures like squares and flowers early. The pink bollworm moths emerging from dormant population of previous season lay eggs on these squares and flowers thus early sown crop supports completion of new season's first generation of pink bollworm. If not controlled timely, next generations of this population further spreads onto the timely sown cotton crop with onset of squares, flowers and bolls.
4. Deep summer ploughing helps to expose and kill the dormant larvae and pupae hidden in the soil due to scorching heat of sun in April-May. Also, the birds following ploughed fields predate on these life stages of insect. This helps in minimising the incidence of insects like pink bollworm, leaf eating caterpillars, and soil borne diseases like wilt, root rot and nematodes on coming season's cotton crop.
5. Crop rotation to be followed in the fields that were heavily infested with pink bollworm during last season to break the life cycle of pink bollworm. Cotton is the only host of pink bollworm, therefore crop rotation helps to break the life cycle of this pest. Crop rotation is very effective in checking the infection of soil borne diseases and nematodes in disease prone fields.
6. Grow sucking pest and disease tolerant, short duration and early maturing varieties/hybrids/cultivars of cotton. This helps in avoiding unwanted spraying of pesticides to control sucking pests and diseases during early crop growth stage. Pink bollworm infestation starts from mid-season and increases steadily towards the late season. Therefore, short duration and early maturing varieties helps to escape pink bollworm infestation in late season.
7. Sowing of cotton crop should be done in the month of June, only after receipt of 80-100 mm of monsoon rainfall. For ensuring proper germination and crop stand, withstand the prolonged dry periods during early seedling stage, there should be optimum soil moisture. This also helps to avoid re-sowing due to prolonged dry spell of rainfall. Timely sowing in June helps to avoid early infestations of pink bollworm.
8. Increased awareness should be created among the cotton farmers regarding implementation of integrated pest management (IPM) strategy for management of pink bollworm. The shopkeepers may also be advised to inform the farmers not to adopt pre-monsoon sowing. This will help to spread the right message to farmers more effectively

